

**Historien om etableringen og utviklingen av Norsk Medisinalpots
monopol for import, eksport og engroshandel med legemidler**

**”The Rise and Fall
of a Monopoly**

I dag har vi "ingen"

- Norsk farmasøytisk industri
- Norske legemiddelgrossister
- Norske apotek

Var det dette vi ønsket oss?

Hvordan havnet vi der?

To ting har vært avgjørende for dette:

- Ingen ting er tilfeldig her i livet.
- Sommerfugleeffekten

Utvalg for å utrede spørsmålet om et statlig monopol for import, eksport og engroshandel med legemidler

- Byråsjef Ottar Lund, formann
- Hans Heli, cand.oecon.
- Johannes Sæther, cand.pharm.
- A. Bull-Hegge, direktør
- Chr. van der Hagen, apoteker
- Lauritz Schmidt, apoteker

1949, 1950, 1951, 1952, 27.januar 1953, 6. februar 1953

Etablering

Styre:

Overlege Anton Jervell, formann

Sykehusap. Tancred Edwin

Statssekr. Odd Galtung Eskeland

Lege Inger Haldorsen

Direktør Edmund Norén

H.adv. Alf Nordhus

Overlege Olaf Rømcke

Adm.dir. Magne Moe fra 1. juni 1954

Når kommer forslaget om statlig apotekselskap?

**Vedtak om, planlegging og etablering av
Apoteksbolaget AB. Oppstart 1970.**

NMD søker apotek!

Apoteket i Helsetjenesten

Rasta-Bråten-utvalget

Mandat: Utrede organisering av apotekdriften.

Elsa Rasta Bråten, leder

Edvard Edvardsen, stortingsrepresentant

Else Johanning, Stadsfysikus

Hroar Stange, lege

Karen H. Bjørge, provisor

Erling Rørhus, apoteker

Per Flatberg, cand.pharm.

Per Tverå, laborant

Bjørn Gustavsen, instituttsjef

Kritikken mot NMD

- Høy avanse
- Lav servicegrad
- Lav leveringskvalitet
- Lav leveringspresisjon
- Bidro til høye priser på legemidler
- Drev med ting vi ”ikke hadde noe med”.

Diesen-utvalget

Mandatet var å vurdere organisatoriske og driftsmessige forhold.

I et møte internt i en ”engere krets” var det enighet at nå var løpet kjørt for monopolet og apoteksystemet ville følge i ”dragsuget”.

Rapporten kom og flertallets anbefaling ble fulgt og monopolet fikk et pusterom.

NMD startet umiddelbart med en formidabel omstillingsprosess for å møte konkurransen.

Monopolet som forsvant

NMDs enerett forsvant stille og rolig
13.november 1992. Startskuddet for
konkurransen ble satt til 1. januar 1994.

Og så var det apotekenes tur.

Werner Christi varslet dette på NAFs
landsmøte i Bergen 1995.

Strøm-utvalget

Steinar Strøm, leder

Steinar Stokke, Sosial- og helsedepartementet

Egil P. Johnsen, Konkurransetilsynet

Stein Nestvold, Nærings- og energidepartementet

Reidar Skilbrei, Sosial- og helsedepartementet

Petter Skarheim, Finansdepartementet

Gro Wesenberg, Stetens legemiddelverk

Vibeke Dalen, Statens Helsetilsyn

Grethe Eide, Norges Apotekerforening

Anne Hensrud, kommunelege

Hans-Petter Heide Johannessen, NFF

Thor Krey-Jacobsen, Legemiddelindustriforeningen

Kåre Øydvin, Norsk Medisinaldepot